

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. évfolyam Nándor grófhoz 1895. márc. 6-án

Előfizetési árak:

Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden, esütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (Iskola-utca 4. sz.)

Az iskolai fegyelmelés.

Nem tehetünk róla, de Sipulusnak, ennek a jó magyar humoristának egy mulatságos s talán nem épen alap nélküli ötlete jut eszünkbe most, mikor arról olvasunk, hogy az intéző körök az iskolai fegyelmelés kérdésének tisztázására egy bizottság egybehívásának kérdésével foglalkoznak, mely bizottságnak hivatása leendő a jövő iskolába járó nemzedék testi épségéről gondoskodni. Szerinte, már mint Sipulus szerint, ahhoz, hogy valaki a kiállítási kitüntetések és jutalmak odaitélésénél mint zsüri-tag szerepeljen, semmi egyéb kvalifikáció nem kívántatik, mint teljes tájékozatlansága azon a téren, melyen mint bíró fog szerepelni.

Erősen hisszük, hogy az a megalkotandó bizottság is, legalább kilencz-tizedrészből olyan, egyébként kifogástalan, uri emberekből fog állani, kik iskolában vagy egyáltalában nem, vagy csak gondosan előkészített parádék alkalmával szoktak megfordulni.

Epen ezen okból előre kijelenthetjük, hogy az a mélyen tisztelendő bizottság az iskolai testi fenytiket, mint középkori, durva és kegyetlen eszközt megbotránkoszással fogja kitiltani az iskola falai közül s a Catók tömkelege fogja a „ceterum censeo“-t hangoztatni.

Hogy lenne helye egy igazi praktikus népnevelőnek e bizottságban, ma, a

humanizmus, a felvilágosodás, a liberalizmus virágzása (mondjuk: dühöngése) korában? Ki merészelne ma botot követelni oda, hol okos urak, miniszteri tanácsosok, írók, csak virágot öhajtanak látni?

Pedig, tessék elhinni, jó némelykor a mellé a virág mellé a virágcs is.

Nem mondunk nagyot, ha azon véleményünknek adunk kifejezést, hogy az a születendő határozat sirásója lesz a magyarországi népnevelésnek.

Nem akarjuk szándékosan kicsinyleni az ország lakói egy részének erkölcsi és szellemi fejlettségét, de érezzük mi, kik a népneveléssel hivatásból foglalkozunk, hogy arra a testi fenytikre az iskolában bizonyos esetekben szükség van.

A Kozma-Tóth-heczzeből kifolyólag tartott tanítói gyűlések kellő mérséklettel mind ezen álláspont mellett törtek lándzsát, s egyben a legerélyesebben tiltakoztak azon lealázó feltevés ellen, mintha a magyar tanítóság zömének nem volna kellő intelligenciája a testi büntetés tapintatos és humanus alkalmazására.

Nagyképűsködés általánosságban azt állítani, hogy egy jó tanítónak nincs szüksége e végső eszközre a fegyelem fentartásánál, mert az szép szóval is képes célját elérni. Ilyen frázisra csak olyan ember vetemedik (szándékosan használtuk e kitélt), ki mint mondani

szokták, soha az iskolába be nem szagolt, s a maga tulidealis szempontjából nézve a világot nem ismeri, vagy nem akarja ismerni azon nagyon is különböző elemeket, melyekből egy-egy iskola növényeikei kikerülnek.

Hangsúlyozzuk, hogy nem vagyunk laikusok e téren, s mint ilyenek állítjuk, hogy a testi fenytik teljes kiküszöbölése a míg a legnagyobb igazságtalanság a tisztességes, jóra való családok gyermekeivel szemben, addig a túlhajtott humanizmus káros gyengesége ott, hol a családi nevelés drasztikus eszközeit kell alkalmazni.

Hogy jön az a nevelő ahhoz, hogy egy iskolakerülő, durva, önféjű gyermeknek ép olyan mézédés szavakkal mérje az igazságot, mint egy figyelmes, szófogadó, illedelmes növendéknek?

Tudjuk, hogy van gyermek, ki lelkülete, otthoni nevelése folytán heteken keresztül boldogtalannak érzi magát tanítója egy szemrehányó tekintete miatt, a másik ugyancsak az említett okból Tóth Béla tanácsa szerint kész lenne, ha tehetőségében állana, visszaütni annak a fenytítő kéznek tulajdonosát, melyet nemcsak neki, de kötelességmulasztó szülőinek is, csókolniok kellene.

Az álliberizmus, az álhumanizmus átkát már majdnem minden téren nyögi a társadalom; most már csak az van hátra, hogy a gyermekevelést is a maga képére és hasonlatosságára alakítsa át.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Férfi, — asszony.

A hivatalársai már rég odahagyták a fákó, tintafoltos robotszobát, a hivatalszolgasorra nyitotta az ablakokat, csak épen a Tóth Bálint full-éjét kerülte el, mert tudta, hogy a nagyságos ur még dolgozik. Kétrét görbülve széken, egy böngészett Tóth Bálint a vaskos iratesomók között s szinte észre se vette, hogy lement a nap. A októberi kurta verőfény alkonyati, kékes színt vetett be, s végig a törvényeségi épület elé ültetett akáczifákon rendesen mozogni kezdett a levél. Az utcáról pajkos hangok verődtek be, — olykor puha édes asszonyi kaczagás. — Tóth Bálintot mindez nem izgatta hanem mintán csakugyan nem látott tovább dolgozni, levetette az irodai kabátját és fölhuza az überziecherét.

Kicsi, félszeg ember volt, elfogult és szinte ügyetlen, senkise nézte volna ki belőle a jövődéli méltóságos urat. A fal mellé húzódtott, úgy ment végig az utcán, barna, kopott-színű kemény kalapja összeért a gallérjával, oly igen behuzta a nyakát. A asszonyok hangosan köszöntgettek vissza neki, bár a maruák nem oly szívesen. Amióta megházasodott, — mondják. Tóth Bálint mindezt nem látszott észrevenni.

Csöndes, nyugodt boldogsággal szívében, fityörészve fordult egy kis mellékutczába, mert a világot se hagyta volna el, hogy be ne nézzen ahhoz az egy pár öreg emberhez, a kik a virágos elejű kis gangon ülve beszélgettek, beszélgettek egyre róla. . . . És a jó fiú megcsókolta a két reszkető kezét, s leült az édesanyja lábához. Mint a gyerek. A öregasszony betepegett a kamarába, s fontoskodva dugott egy kis papirosba hajtogatott valamit a fia zsebébe. Csak össze ne törjön szülő van benne, olyan édes, mint a cseppentett méz, itt termett a kertbe, — nekik küldi. . . .

A kis menyére gondolt az öregasszony, meg a kis babára.

Másfél estzendeje lehetett, hogy Tóth Bálint az egyszobás kis legénylakása mellé még három szobát bérelt és pedig utczait. Az ablakokra aranyos csipkefüggönyök kerültek, a poros könyvszekrény helyébe puha, párnás kanapé, s nagy japáni legyező a szögletekbe. Mindezt maga Bálint rendezte így, mert annak a kis leánynak, a ki kész volt kezébe tenni kezét egy egész életre, — mondom annak a kis leánynak nem volt egyebe a szép szeméinél. S a férfi ugyancsak dolgozott és küzdött, hogy azokat a szép szemeket mosolygni lássa, hogy azokat a finom kacsókat megkínélje minden nem neki való dologtól. Most legutóbb egy zongorán törte a fejét, s azon spekulálva, gon-

dolkozva nyitotta be otthon az ebédő ajtót. Egy kis fehér papiroslap öltött a szemébe az asztal vörös plüss terítőjén. Felvette, látta, hogy írva van rá valami. A felesége írása volt. Higgadt szép betűk, megfontolt szavak, Tóth Bálint elolvasta kétszer, tizszer és utóljára is mosolyogva tette vissza az asztalra.

— Meg akar tréfálni, — monotta saját magának, míg a felső kabátját levette.

A hálószobából áthallatszott a kis lány gögicsölése, kaczagása. A férfinék szinte a lelkébe nyilallott, de oly hamar meg is győzte magát. Lehetetlen, hogy azok az édes hangok, — egy kis gyámoltalan gyerek mosolygása vissza ne csalta volna.

Körül a szobában minden úgy volt, mint azelőtt. A butorokon megérezett az asszony kedvelt parfümjé, a szekrényekbe beagattott ruhái azon módon, s a kis házi kendője odadobva valamelyik divansarokba.

A szobalány bejött s meggyújtotta a nagy tőggőlámpát.

— A nagyságos asszony kikocsizott, — mondta.

A férfinék megremegett a szájaszéle, de nem szólt rá egy szót sem. Úgy tett, mintha a lapot olvasná. Aztán bement a kisleányához.

Csöndesen, nyugodtan aludt az már a csipkés ágyacsájában. Kivülről bevilágítottak az utcái lámpák, s egy-egy tovarobogó kocsi sötét

Egy biztos eredményvel feltétlenül fog jární e nemeskeblű ujtás; szaporodni fognak a tisztelt rab urak teljes komforttal berendezett téli palotái, mert az eddigiek alig lesznek elegendők azok részére, kiket az a csaknem mindnyájunk által áldva emlegetett nádpálca jókor és könnyű szerrel a jó irányba terelt volna.

Zichy János gróf levele.

Ismeretes dolog, hogy a néppárt az erdélyi kerületekbe is elvitte már zászlaját, elvitte még Győrffy Gyula kerületébe is. Ugy szintén ismeretes az is, hogy a néppárt e politikai akciója nemcsak a liberális katolikusok érzékenységét és haragját hegyezte ki még jobban a néppárt ellen, de még a nem liberális katolikus testvéreink is feljajdultak s elítélték a néppárt ebbeli eljárását. Sőt tulzó fantáziával már attól félték a képviselőházat, hogy ez által a keresztény gondolkodású politikások fognak kiszorulni a parlamentből.

Katolikus testvéreink eme tulzott aggodalma, meg a néppárt akcióját oly élesen elítélő nyilatkozatai birták arra a néppárt elnökét, hogy nyilvános levelet intézett a M. Á. jeles szerkesztőjéhez, melyben okát adja a néppárt emez eljárásának.

„Elmegy a néppárt a Győrffyek s liberális kath. papok kerületébe, mert hívják. A néppárt pedig ilyenkor nem vizsgálhatja, ki a képviselője ama kerületnek, nem pedig azért, mert nem személyek kultuszára, hanem programba foglalt elvekre alapította politikáját. A politikában nincsenek barátok, ott elvtársak vannak s a ki velünk nincs, az ellenünk van, különösen ha benne van a szabadelvűi pártban, mely a radikális egyházpolitikai irányzatban intranszignens s a mely párt a keresztény elvek diadalra juttatása érdekében alakult néppártnak halálos ellenfele.“

Ezen okokkal igazolja s védi meg a nemes gróf a vezetése alatt álló néppártnak politikáját. S lehet-e ennél azt meggyőzőbben, világosabban bebizonyítani? Valóban nem, minden egyéb bizonyítás, magyarázás felesleges, a dolog oly világos. A néppárt a keresztény elvekre fekteti a politikát, célja a keresztény restauráció minden

ármányokat vetett be az ablakon keresztül. Tóth Bálint egyre hallani vélte, hogy no, most éppen a kapu előtt veszett el a kerekék zaja, a kocsi megállt, s hallja a felesége lépteit. De családotti mindannyiszor s csak a kis fehér papiros látszott igazat mondani: elmegyek, mert mindenkinek kötelessége, — ha megtalálta, — a boldogságot követni. A kis lányunkat nálad hagyom, hogy megbocsáss nekem.

Ugy aludt el Tóth Bálint az asztal mellett, a hogy ráborult a két könyökére. Olyankor, ha valami nagyon rossz ér bennünket, szeretünk aludni és szeretnénk fel nem ébredni többé. Álmunkban a régi boldogok vagyunk, elfelejtünk mindent, a mi velünk történt. Ugy, de annál rosszabb mikor jön a reggel, s szinte belesüvsz lelkünkbe a rideg, kérlelhetetlen valóság.

Tóth Bálint is ugy ébredt, s nem mozdult ki hazulról egész nap. Magára esukta az ajtót, s egyik sötét gondolat s másikat kergette agyában. Először érte csapás életeben. Ó, a ki mindenkiről a maga puritán lelkével vélekedett, most egyszerre csalódott abban, a kit a tenyerén hordozott, a kiért a szive véret adta volna, a kinek nem volt olyan gondolata, a mit nem teljesített! S most egyszerűen itt hagyta. Nem törődik a világgal, nem senkivel. Megtalálta a maga fantáziája kiszínezte boldogságát, — azt követi. Tehát neki nem kell morál, neki mese

vonalon, a honnan a ker. elvek már kiszorultak. A liberális párt a szabadelvűség elveire helyezte politikáját s a szabadelvűség eszméi szerint akarja berendezni az országot; a ker. elveket tehát, mely a liberalizmus elvével homlokegyenest ellenkezik, természetesen ki akarja szorítani, meg akarja ölni. A néppárt keresztény Magyarországot akar, a liberális párt pedig szabadelvű országot, mely megtüri nagylelkűségéből azt is, hogy polgárai közt keresztények is lehessenek.

Kell-e ennél élesebb ellentét? A dolgok illetén állása mellett, a czél ily különbsége mellett van-e sulya a „Magyar Allam“ amaz ellenargumentumának, hogy politikai pártok csak az eszközt képezik, de nem a czél magát, hogy a czél maga a katolikus politika s így mindenkét támogatni kell, aki velünk egy czéla törekszik? Hiszen ép ez a baj, hogy a liberálisok czélja más, hogy a szabadelvű párt, melyben a Győrffyek és liberális papok ülnek, ép a néppárt czéljától homlokegyenest eltérő czélt szolgál. Kell-e tehát támogatni? Szabad-e tehát nekik segédkezet nyújtani s mintegy acceptálni politikájukat ezáltal, hogy a kerületeiket nebaútsvirágnak tartjuk, melyhez nem szabad hozzányulni?

De minek is itt argumentálni, midőn Zichy gróf nyíltan kijelenti, hogy néppárt csak oda megy el, ahová meghívják. Hát ugyan mikor akar a néppárt sikert érni, mikor fogja czélját megvalósítani, ha még ott se venné fel a harcokat, a hol párthívei vannak, akik maguk óhajtanak jelöltet. Szépséges politika volna, hogy ott, ahol hódítani lehet, ott pacifikáljék az ellenféllel. Azt pedig felesleges hangoztatni, hogy a néppárt „agresszív politikájával első sorban a kath. képviselők ellen támad s az egyházüldöző liberálisokat békében hagyja, mert ebben nincs igazság. Annyi okosság talán mindenki utalványozhat a néppártnak, hogy csak oda megy, a hol talaja van. Vagy talán előre látható kudarcokkal segítse elő a néppárt a politikáját s renoméjét? Az ellenfeleink persze, hogy ezt szeretnék, de öngyilkosságot nem követhetünk el? Azért tehát a néppárt csak oda mehet el, ahol kilátása van, s ahol párthívekre talál.

Végül még egyet. A „M. Allam“ azt kérdi, hogy miképp szolgálják a néppárt mellett azok, kik más alapon állnak, a kath. politikát, ha a néppárt elnöke azt mondja: hogy „a ki nincs

az anyagi szeretet, — ő csupán a boldogságát követi.

Tóth Bálint keserűen nevetett fel, — és szeretne verni a fejét. S még csak nem is panaszkodhatott senkinek. A barátai vigasztaló szavai mögött: ott látta leskelődni a gunyt, az elrejtett kárörvendezést, — az utczára se mer kimenni, mindenki reá néz, s szinte a szemükből eltalálja a gondolatukat: egy férfi, a kit ott hagy a felesége! — milyen férfi az? Szemközt a tükörbe meglátta töprengő arcát és gunyos keserűséggel beszélt önmagához: férfi vagy? — Óh hit férfi az, kinek beesett vállain ránczot vet a szürke kopott-szintű kabát, kinek semmitmondó pergamentszerű arcáról leír a korai gond. Csoda-e, ha az asszony, a ki szép, mint a fésző róza, — magához illőt keres és siet összeszedni mindazt, a mit eddig reád pazarolt? Menj, menj szép asszony és bocsásd meg nekem, hogy eddig utadba voltam s a te életedbe férköztem magamat. Nem is haragszom rád, — neked volt igazságod.

Csakugy önkénytelen kezébe akadt a czeruzája. Ráírta egy tiszta fehér lapra: Ida meghalt. — s körülkerítette fekete kerettel.

* * *

Ha még egy tele volt a város a Tóth Bálint dolgával, egyszer mégis el kellett, hogy hallgassanak. — s annál hamarabb elhallgattak,

velünk, ellenük van“, ha a néppárt mindenkét ellenségnek tart, aki nem tart vele. Talán mégis van valami különbség a között, hogy valaki azért nem néppárti-e, mert 48-as, vagy azért, mert liberális? Lehet-e kormolyan e különbséget egyrangúnak tekinteni s tünneti fel egy első sorban keresztény párttal szemben? Talán még se. Igen is lehet a kath. politikát szolgálni a néppárt mellett is, annak, ki közjogi kérdésben tér el attól, de persze nem úgy, ha a néppártnál nemcsak a közjogi állapot helytelenítjük, hanem egyébb működését is kicsinéljük, ha tetteit is elítéljük, s benne semmi jót sem méltányunk, neki semmi-ben bíráti kezet nem nyújtunk.

A negyvennyolczas néppárt.

Az „Esztergom“-ban olvassuk, de Székesfehérvárott is haszonnal olvasható a következő pompás vezércikk:

Azt olvastuk a lapokban, hogy Csongrádon Hegyi szervezi a néppártot 48-as alapon; lesz tehát 48-as néppárt is s a kik eddig dörmögtek, irkáltak és czikkeztek, hogy a néppárt nem ér semmit, mert a 48-as függetlenségi érzelműeket kizárja, — hogy nem lehet addig akció, mig programját ez irányban meg nem változtatja, oda vannak állítva a cselekvés terére, ha igazán tenni s nemcsak beszélni akarnak vagy ugyan-csak falhoz vannak állítva, ha a negyvennyolczas néppárti elemekkel kezet nem fognak s a közös munkára nem vállalkoznak.

Nekünk ugy látszik, hogy a csongrádi 48-as néppárt szervekedésével a Magyar Államot is baleset érte. Csillagos czikkezője eddig mindig azon nyargalt, hogy nem ér a néppárt semmit, mert 67-es alapon áll, pécsovics-érületű, aulikushajlandósága s mert ilyen, nem lehet vele kath. politikát üzni, nem lehet vele akcióba lépni. Ezt a hűséges csatalovat, melyet neki ugratott kénye-kedve szerint a néppártnak, ezt a hűséges paripát, melyen kényelmesen lehet nyargalni, melynek hátáról harezias tárogatot lehet futni, „in usum catholicismi academici“ de az akcióban még sem kell részt venni, a csongrádi mozgalom szerencsésen kilóvi alóla. Mi kívánunk, hogy megszülessék a 48-as néppárt s kívánók azért is, hogy akció terére lépniének kontemplatív 48-as politizálóink. Eddig irkál-

mentül inkább közöttük forgott, — emberek közé járt Tóth Bálint. Szinte maga is megváltozott. Alakja megelt, modora simább volt, — hozzászokott ellenkezőt mutatni avval a mit érzett. — megedződött mindenféle tekintetben. A baba napról-napra szépült, már jární kezdett s gagyogni, s kicsi ajkai önkénytelenül ejtették ki a szót: mama. Tóth Bálint megtanította imádkozni a mamáért.

Szép hideg téli napok jártak. Fehér zuzmara hullott a fagyos köre s egy ilyen este, mintha látta volna a feleségét Tóth Bálint. Valamelyik kávéház fenyves üvegablakán keresztül a másikkal, a férfivel, az igazi férfivel, a kinek megfeszült erős vállán a remek prémes bunda, a mint a készséges pinczér feleségítette rá, — de az asszony . . . Sötét karikák húzódnak szemgödreiben, és sápadt arca meghazudtolja a kaczer frizurát. Most jöttek az előadásról éppen. Az asszonyon rajta a lenge csipkebluz, a mibe Mariettát játszotta, ugy volt csak vállaira dobva a drága bársony köpeny. Az udvarlók hódolattal beszélnek játékaról, — megtalálta a mit keresett. De azért ugy borzong és luzza magára a felöltőjét. Odakint metsző hideg szél fuj és kavarja a szállingó hópolyheket.

Mányiné Priql Olga.

tak, kritizáltak, kifogásoltak... de semmit sem tettek, s ez a kontemplatív politizálás igen kellemes mesterség; az ember kritizál és pihen; itél eleveneket és holtakat, de nem javít az állapotokon; elveket röpitget, de nem jár a kivitel utján.

Az ilyen urskra nézve a vesszőparipának kimulta valóságos kis katasztrófa, mert most már tenniük kell; az elmélet helyett a gyakorlat terére kell lépniök; buzgó, aktív 48-as néppártiakká kell válniök, kik a közjogi alapot kivéve mindenben a néppárttal mennek s testvérek lévén nem egymás ellen, hanem egymás mellett a közös szent ügyért küzdenek.

Kiváncsiak vagyunk rá, hogy mit hozhatnak föl ez ellen a 48-as néppártiak? Szabadelviük nem akarnak lenni, fuzionált nemzeti pártiak sem, Kossuth Ferencz haldokló dicsőségét nem kívánják fölébresztelni, Ugronhoz nem akarnak szegődni; katolikus politikai akarnak, de nem a kiegyezés alapján; tehát 48-as néppárt kell nekik; ime Csongrádon megindult a mozgalom; mily állást foglalnak e mozgalommal szemben a 48-as katolikusok? Fölkarolják-e, vagy agyonütik? Félünk, hogy agyonütik.

Hol van az a filozófó politikus s a politizáló filozofus, ki agyon ne tudna distinguálni egy egyszerű mondatot, ezt pl. alakítsunk 48-as néppártot? a felelet, ha nem akar tenni, hanem csak irni az lesz; külön 48-as néppártot alakítani nem lehet; csak úgy lehetne ebbe belemennünk, ha a hivatalos néppárt kihagyja programjából a 67-es közjogi alapot. S e distinkcióval ismét édes békébe szunnyadnak s vivják tovább a harcot... papíron!

A nem-Kombattens, de irkáló politika szegényes hagyományai valóságos tett-isonnyal töltik el a magyar katolicizmusnak szélütött, bémult felét. A szélütött rész az, mely vegetál, de nem érez; belőlünk él, de nem velünk érez s még kevésbé tesz: kalamárisal; mindig kész nyélbe ütni a magyar katolicizmusnak érdekeit, de a kalamárisból csak tinta folyik s azzal nem lehet szunnyadó természetet életre serkenteni.

Végző oka ennek az akarom-nem-akaromnak az, hogy akik személyes tekintetek szerint igazodnak, a jó ügynek nem szolgálhatnak. Régi dolog az, hogy az érdekek szolgáinak nincs tiszta látásuk, hiányzik bennük a nemes önzetlenségnek az a vonása, mely épp azért tudja az igazságot fölismerni, mert az igazságnak szolgál, mint ahogy a fény épp, mert fény, kizárja a sötétséget. Azt az eljárást, mely a legszentebb ügyet mellékes tekinteteknek tudva alárendelni, szánakozva csodáltuk s az eszmék szolgálatában s a pezsgő gyors tempójú modern élet teltségének korában a folytonos lefúvást és tehetetlen kedést a hátramaradásna és megcsökönösödésnek félreismerhetlen jeléül vettük.

A tette s cselekvésre nem nevelt magyar katolicizmus körében ez eljárásnak mindig lesznek hívei, míg a csigavért a tettek erőlyes vérkeringése ki nem szorítja s a történelem lombikjaiba le ne csapolja mutatótúl a későbbi nemzedékek számára, hogy okuljanak és csigákká ne váljanak, mikor emberek, férfiak lehetnek. Sajnáljuk, hogy a Magyar Allam erőszben is beállt Idők Tanujának, a tehetetlenkedés, a széthuzás tanujának, sőt élesztőjének s terjedelmes lapjából ponyvás sátozt huzott a hideg lakatosok számára; árnyékában pihennek az akció elől futó Jónások, mint hajdan a régi Jónás futott az akció Istene elől s pihenő a fáramászó tők ernyős levelei alatt.

Az Isten most is akcióra hív föl minket; csunya dolog Jónásnak lenni s csunya szolgálat gyáva Jónásoknak püha ágyat vetni, hacsak papirból is! Mindezek után s annyi sok írott malaszt után tetteket kérünk, gyakorlati s nem elméleti politikát; kövessenek el kérem már valamit, amit akciónak, tetteknek, kilépésnek hívunk; valamit, ami van, akár 48-as párt is az!

UJDONSÁGOK.

— Közigazgatási bizottsági ülés a megyénél.

Fejérvármegye közigazgatási bizottsága ma d. e. 10 órakor Báró Fiáth Pál főispán elnöklete alatt a vármegyeház másodemeleti kistermében rendes havi ülést tartott. A szokásos előadói tervezetek mind sorban tárgyalattak és többkevesebb hozzászólással elfogadtattak. A tárgysorozat legfontosabb pontját a moóri „Az Országgyűlés”-hoz címzett gyógyszerár személyes jogosítványának rendes pályázat utján való adományozása képezte. A bizottság tekintettel arra, hogy Girsik Géza, a pályázók egyike már 41 éves, 23 év óta okleveles gyógyszerész s mégis ez ideig jogosítványt nem nyert, tekintettel arra is, hogy érettségi vizsgát tett, hogy okleveleztetése után a bécsi egyetemen 9 fél éven át szaktanulmányt foglalkozott, továbbá a 21 pályázó között a legjobb minősítvényvel rendelkezik, a személyes jogosítványt nevezettnek adományozta, mely határozatát jóváhagyás végett egyidejűleg a belügyminiszterhez felterjesztette.

— **Esküvő.** Horváth Ernő sárszentmihályi nagyvendéglős tegnap vezette oltárhoz Borján Mihály kedves és szép leányát, Mariskát.

— **Az új közkórház megnyithatása körül** ismét merültek fel újabb nehézségek. Az irgalmas nővérek késedelme folytán a megnyitást a folyó hó 8-án tartott kórházépítő bizottsági ülésen november 23-ról már 1901. január 2-ára halasztották. Most a napokban azonban az irgalmas nővérek lemondásukat terjesztették a bizottság elé, melynek tárgyalására a választmány holnap, azaz november 14-én ismét ülést fog tartani. Reméljük azonban, hogy ezuttal a megnyitást nem fogják ismét másfél hónappal elhalasztani.

— **Névváltoztatás.** Kiskoru Kohn Miklós és Sándor dobozi születésű csányi lakosok, vezetéknévüket belügyminiszteri engedéllyel „Komlós“-ra változtatták.

— **Köszönet nyilvánítás.** Fogadják egyenként és összesen mindazok, kik boldogult feledhetetlen jó férjem temetésén megjelenni, ravatalára koszorút küldeni, kocsijukat rendelkezésre bocsájtani, ezáltal fájdalomukat enyhíteni szivesek voltak, forró halás köszönetem.

Fogadják továbbá mindama egyletek és társulatok u. m. a székesfejérvári Függetlenségi Kör, a Városi Tisztviselő Kar, Belvárosi Magyar Asztal-Társaság, Ipartestület, Tüzlőtő-Egylet, Kath. Legény-Egylet, Szt.-István Társulat, stb. a Mészáros és Hentes segéd urak, kik vitték ki a boldogultat utolsó útjára, koszorúkat sirjára helyezték, köszönetem. Nem mulasztatom el ezuttal, legelső sorban és leginkább Dr. Lauschmann Gyula urnak nemes, önzetlen jó szívéért, ki nem kimélve egészségét és fáradságát a legnagyobb készséggel éjjel-nappal ezen iszonyu szenvedésen nyihnti igyekezett, szívem egész háláját kifejeznem. Végül Nagys. Dr. Major Ferencz országgy. képviselő urnak, ki igazi keresztény barátságából látogatásával, szívhez szóló vigasz-

talásával mély tudományával mindent elővéte a Boldogult könnyítésére. Mindezek meghálálására köszönetem igen parányi, azért a Mindenek Urához fordulok, hő imában kérve, áldja meg őket mindazzal, amit nemes szívük önmaguknak csak kívánhat. A gyászoló család nevében *Öz. Marschall Nándorné*, született Kosztelyik Anna.

Koszorút küldtek: A Székesfejérvári Függetlenségi Kör, — A függetlenségi elvek igaz hívének. — Lidold György és neje, — Öszinte részvéte jeléül. — Lidold György és neje, — Öszinte részvéte jeléül. — Szeretett jó Gazdánknek. — Szerető Anyós és Após, — Felejthetetlen jó Vönknek. — Szerető Sógornői és Sógorai, — Felejthetetlen jó Sógorunknak. — Szerető Sógorod és Növéd, — Isten veled. — Mészáros segédek, — Szeretetünk és mély részvétünk jeléül. — Dr. Saára Gyula és Neje, — Az igaz barátunk. — Dr. Lauschmann Gyula és családja, — Öszinte részvéte jeléül. — Szeretett jó Öcsémnek, Mátyás és családja. — Bernstein és Káldor, — Igaz barátunknak. — Klökner Család, — Részvétük jeléül. — A Magyar Asztal-Társaság, — Szeretett alelnökének. — Endresz Sándor és neje, — Szeretett kománknak. — Imádkozunk érted, (Endresz) Sanyi, Pista, Anna, Mariska. — Tomán József és családja, — A jó Sógornak szeretetünk jeléül. — Ferencz bátya és családja, — Szeretett Nándor öcsémnek. — Lauschmann József és családja, — Öszinte részvéte jeléül. — Kesergő Nőd és szerető Gyermeked, — Felejthetetlen jó Férj és legjobb Atyának.

— **Egy szegény vándorló legényről.** Szinte kétségbeesztő, hogy mekkora ma az ipar terén a pangás, hogy hány munkás kéz kénytelen dologtalanul pihenni élni mátló holnapra, jó emberek kegyelméből, a nyomor alamizsnából. A madárnak szárnyat adott az Isten, s ők, ha a fák lehullatni készülnek leveleiket, ha a természet lassu haldoklása megkezdődik, szárnyaikra kelnek és egy másik derűs, napsugaras vidékre készülnek. Az embereket ide köti a föld röge. Utrakelnek a szegény mesterlegények is, így tél elején, egész sereggel találkoznak napnap után, a kik kezükben a vándorbottal, egyik ajtót a másik után kopogtatják meg, hogy becsületes munkájuk után a szorgalmukért legalább száraz kenyeret kapjanak. A válasz a legtöbb esetben szomorú, visszautasító, hiszen a mesterek maguk is aggodalommal néznek a jövő elé, a tél hosszú, a kiadás sok, munka pedig nincs, mindenütt megszorításokkal kell élni, még a régi legényeket is utnak kénytelenek eresztetni, nemhogy egy újabbnak tudnának munkát megkenyeret adni. Így érte el szomorú sorsa Kovács Sándor 19 éves kötelgyártó segédet is, a ki Győrtől Fejérvárig gyalog tette meg az utat. Hiába keresett egyik város után a másikban munkát, még csak biztatni sem tudták. Koldulni szegyenlett, hiszen nem tanulta soha, a remény üzte tovább, míg végre az erő hagyta s a fáradságtól és éhségtől agyongyűrtörve összegyűgyött az utcán a zöldfa- és kórház utcák sarkán, a Schwarz Jakab boltja mellett. Az emberek tömegesen állottak körül, részvétell tudakozódtak sorsa után, de tehetlenségéből egyik sem tudott érte valamit tenni. — Schwarz Jakab segíthetett volna legkönynyebben, de hát mit törődik Schwarz Jakab egy szegény mesterlegénynyel, a ki bizonyára nem tudna fizetni azért a segítségért. Végre Weisenfeld János fötanító könyörült meg rajta, s lakására vitetvén, ápolta addig, míg a mentők meg nem érkeztek. Azok aztán beszállították a

városi kórházba, ahol csakhamar önkivületi állapotba jutott, csak egy-két szót tudott ki-ejteni: Édes anyám, édes jó anyám, csak ezt tudta mondani a szegény vándorlegény.

A mentőknek sürin akad dolguk. Stieber Márta pettani illetőségű 21 éves cseléd, a ki Padlipnik Ferenczénél szolgált a Széchenyi-utcában, tegnap este 8 órakor vizért ment s az utcán összeesett. A szánandó teremtes nyavalyatörésben szenved. — Ma pedig Horváth Ferenczénét szállították be a mentők a Városi-kórházba régi betegsége miatt.

Képviselői beszámoló. Lits Gyula f. hó 11-én délután gyér számú hallgatóság előtt 20—25 percig tartó beszámoló beszédet mondott Vaalban. — Szidta Tisza Kálmánt, szidta a Wekerle-kormányt. Wekerlét mégis megdicsérte azért, mert behozta a polgári házasságot és polgári anyakönyvvezetést; csak azt hibáztatja, hogy a községeket terhelik vele anyagilag. Szerinte az államnak kellene fedezni minden kiadást — az adóból, felelé egy választó. — Azután szidta Bánfyt. Most következett Széll Kálmán. Azt dicsérte, mert a jog, törvény és igazság szerint uralkodik, épen azért, ő, Lits Gyula az ily kormánynak nem állhat szembe, hanem — mellette. — Szidta, most már szidhatta, mert kijelentette kormánypartiságát, a függetlenségi pártot, mert fejjel megy a falnak, mint mondotta és egyebet se tesz, csak veszekedik a saját kebelében, ép azért elfordulnak tőle a választó polgárok, elfordul tőle ő is. Ez lett volna a beszámoló. A miről tulajdonképp beszélnie és beszámolnia kellett volna, hogy mit tett ő, arról hallgatott. De nem is számolhatott be semmiről, mert nem tett semmit, a mit egy-két közbekiáltásban szemére is vetettek. — Nem jutott szegénynek még a szokásos éljen se, csak egyszer volt éljen, mikor a királyt említette, az is a királynak szólt, nem neki. Erre a közönség elégtellenül szétoszlott s ezen beszámolóval szétoszlott az ő reménye is, mert mint hírlík, délelőtt Bicskén meg se hallgatták. Egy hang: Éljen a néppárt. Lits kebeléből nehéz sóháj száll el. Ha ő is meggyőződött, ez a kerület nem az övé — a néppárté!!! Meszlenyi Benedéké!!!

A csakberényi gyilkosság ügyében a nyomozást már befejezték. A gyilkossággal gyanúsított Fövényi testvérek beismerték, hogy ők voltak a tettesek, de tagadják, hogy előre megfontolt szándékkal határozzák volna el magukat a szörnyű tette. Azt is tagadják, hogy gyilkolni akartak volna, állításuk szerint ők csak e kedvező alkalom akarták felhasználni arra, hogy K. Tóth Jánost és feleségét, kikkel örökös viszályban éltek, alaposan eldöngessék. Nem is kövel, hanem doronggal verték le a Tóth párt. Ezek után a vizsgáló bíró áttette az ügyet a kir. ügyészséghez, a Fövényi testvéreket pedig a moóri kir. járásbírósgá börtönéből a székesfehéjéri kir. törvényszék központi fogházába kísértette.

Megrovás Székesfehérváron. Hazafi Veray János mult hónap vége felé városunkban töltött egy-két napot és csak most tudódik ki, hogy e példátlanul termékeny költőnk, a magyarosodásnak előharcosát, az érdemek legszorgalmasabb méltatóját, a haza vándor lantosát, a nemzet himnemtől csalóányát, a ki magas látogatásával jelenleg ismét szerencsétlen bennünket, a multkorjában mily mostoha fogadtatásban részesítették városunkban. Az öreg, kiérdemelt poeta nem is sokáig időzött ez őt koronázó városban, hanem rögtön visszasietett Budapestre, hol mérgeben a következő rövid, de velős ostorozó ódával rántotta le a lábukról Alba-Regiának azon alakjait, a kik a koszos

rimkovácsot illetlenségökkel annyira megbántották.

Megrovás Székesfehérváron.

Muzsly Lajos rendőr talán elvesztette az óráját, Minthogy engem kapacitált, majd kapja megrovását. Bene Ferkó, a gimnázium-ugorka-orru bedelusa, Ugy a tanárokhoz mint az ijusághoz nincs semmi jussa, Gergely, a gömbözealakú és kihízott nagyfejű portás, Hogy a pestis álljon az orra czimpájára, mert igen go-

[rombás.
Hogy a kacsaringós pulykahideg forgasson fel benne [teket,
Mert a megyeházához és gimnáziumba be nem eresztettek.

Irtam mérgeben, 1900. október 23-án, Budapest. Hazafi Veray János. a magyarosodásnak előharcosza.

Zene estély. Szives tudomására hozom a m. t. közönségnek, hogy méltányolva azon szives támogatást, a melyben az elmúlt téli idény zeneestélyei alkalmával részesültem, elhatároztam, hogy november 3-án és minden rákövetkező szombaton a helybeli honvéd zenekar közreműködésével zeneestélyt rendezek. Főtörekvésem leendő, hogy bár áldozatok árán is, m. t. vendégeimnek kellemes szórakozást nyújtsak, kitűnő kávéházi italok, hideg buffét mérsékelt árak pontos és figyelmes kiszolgálással pedig szives pártfogásukat kiérdemeljem. Teljes tisztelettel Fekete Géza „Otthon“ kávé.

Csak 4 koronáért 200,000 korona nyerhető. Különösen kedvező nyerési esélyeket nyújt az ő Felsőge által engedélyezett új államsorsjáték sorsjegyei, minthogy 18,122 sorsjegy 428,640 korona készpénzben kerül egyszerre sorsolásra és a főnyeremény 200,000 korona. Állami felügyelet és kezesség. Minthogy e 4 koronás sorsjegyek előreláthatólag gyorsan elfognak, ajánlatos, hogy ily sorsjegyekre szóló megrendelések a Nemzeti Pénzváltó Részvénytársaságnál (Budapest, izella-tér, Hass-palota) mielőbb, de legkésőbb 8 napon belül beküldessenek. — A nevezett intézetnél osztálysorsjegyek is kaphatók eredeti árákon és megjegyvezük, hogy ez egyuttal az ország legnagyobb osztálysorsjegy-elárúsító helye, mely a sorsjegy-vevőknek a legnagyobb előnyöket és biztonságot nyújtja.

Irodalom.

Bortermelők és Vendéglősök szövetsége. Az Ihsás György szerkesztésében megjelenő, XVI. évfolyamu „Vendéglősök Lapja“, a mely nemcsak a vendéglős-ipar magyarosítása körül szerzett elővilletetlen érdemeket, hanem mélyreható reform-eszméivel anyagilag is nagy szolgáltatásokat tett a vendéglős-iparnak, közgazdasági életünk e fontos tényezőjének. A „Vendéglősök Lapja“ november 5-iki, 21. számában ismét nagy jelentőségű eszmével áll elő a vendéglősök javára. Azt ajánlja, hogy a vendéglősök a termelők borértékcsökkentésével szövetkezettel kapcsolatozan alakítsanak borvásárló szövetkezetet. Ez hasznára lesz a termelőknek, mert piacot biztosít nekik; de hasznára lesz a vendéglősöknek is, mert tiszta, jó borral jutányos áron látja el őket. A Vendéglősök Lapja“ előfizetési ára egész évre 12 korona, negyedévre 3 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatala: Budapest, VII. ker., Akácfa-utca 7.

A Magyar Szemle 45-ik száma a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg. Bécsi versenye a magyar könyvpiacznak. Gáspár Imrétől. — Faust etikájá, és az ember tragédiája III. Becker Hugótól. — Az őszike. (Költemény.) Sánta Károlytól. — Levelek egy fiúról Vértessy Gyulától. — Tremola, a műfordító. Danka Istvántól. — Türelem rózsát terem! B. Balogh Szilárdtól. — Veszett harc után. (Költemény.) Paksy Gáspártól. — Bika- viadal. Aho János után finnból ford.: Bán Aladár. — Dürer metszetei. II. Diváld Kornéltól. — Színházi krónika. h. s.-tól. — Hétfől-hétre. (Tárcza.) (—) — Irodalom és művészet. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — A kitűnő hetilapot Kaposi József, a Szent-István-Társulat

igazgatója szerkeszti. Előfizetési ára egy évre 12 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal Uj-utca 14. szám alatt van.

Felelős szerkesztő: Chay Antal.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy helyben, kigyó-utca 18., Várkör-ut 19. sz. alatti házban egy a mai kor igényeinek megfelelő

kifőzést

nyitottam. Midőn ezt a n. érd. közönség becses tudomására hozom — egyuttal kérem becses pártfogását.

Székesfehérvár. 1900. november 7.

Tisztelettel

Jelenfi Istvánné.

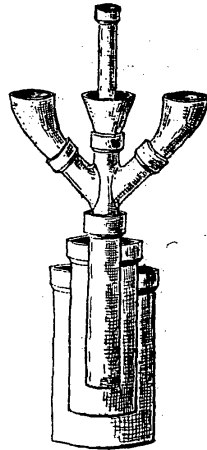
Építésszek, építőmesterek és háztulajdonosok figyelmébe ajánlja gyártmányát az ELSŐ MAGYAR „SCAGLIOLI“ építőlemez-gyár TATA-TÓVÁROS.

A szabadalmazott építőlemez, nyaralók lakóházak, amerikai jégvermek, gazdasági és gyári épületeknél vagy ezek átalakításánál kiválóan alkalmas.

Tűz és fagymentes, teljesen száraz mennyezetek, boltozatok, kerítésfalak, válaszfalak, kémény és szellőztető csövekhez alkalmas, gomba, fereg és salétrom mentes anyag.

Uj, gyors és a legolcsóbb építkezési rendszer. Magyarózó fuzetek és egyes anyagok árai díjtalanul küldetnek.

Beton és Cementáru-gyár.

Szabadalmazott (Zissler rendszer.) sodronyszövetbetétű betoncsövek, könyvek, tölcser és elágazások bármily átmérővek, továbbá lábazati-kövek, lépcsők, kéményfedkövek és cement burkoló lapok állandóan raktáron vannak. — Istantó jászolokat, etető és itató vályukat jutányos árban készíttetnek.

SZVOBODA GYULA építész. TATA-TÓVÁROS.

HIRDETÉSEK felvétetnek kiadóhivatalunkban **jutányos áron (iskola-utca 4. sz.)**